

PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE

Institut Bages Sud

Castellbell i el Vilar

PROJECTE LINGÜÍSTIC INSTITUT BAGES SUD

Índex

1 MARC LEGAL	2
2 INTRODUCCIÓ	4
3 ANÀLISI DEL CONTEXT SOCIOLINGÜÍSTIC	5
4 OBJECTIUS LINGÜÍSTICS GENERALS	6
4.1 Àmbit docent	6
4.2 Àmbit educatiu	6
4.3 Àmbit administratiu	6
4.4 Àmbit relacional	6
4.5 Àmbit de les activitats complementàries i extraescolars	6
5 EL TRACTAMENT DE LES LLENGÜES	7
5.1 Llengua catalana	8
5.2 Llengua castellana	8
5.3 Llengües estrangeres	8
5.4 Organització i gestió dels usos lingüístics	9
6. HORARIS	12
7 AVALUACIÓ I MILLORA DEL PLC	12

1 MARC LEGAL

El marc jurídic de la llengua catalana és determinat per la **Constitució espanyola de 1978 i per l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006** (que va derogar el del 1979).

La primera, tot reconeixent la diversitat dels pobles que integren l'Estat espanyol, estableix a l'article 3 que *el castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat, encara que les altres llengües espanyoles seran també oficials en les respectives comunitats autònomes d'acord amb els seus estatuts.*

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya disposa: *1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. 2. L'idioma català és l'oficial de Catalunya, així com també ho és el castellà, oficial a tot l'Estat espanyol. Totes les persones tenen el dret i el deure de conèixer-les. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure.*

A més, el govern de la Generalitat de Catalunya va establir, amb caràcter general, **la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística** (que va substituir la Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística) com a millora legislativa i com a aclariment conceptual. Aquesta Llei explicita la voluntat política de la Generalitat de continuar impulsant el procés de recuperació i de presència del català en tots els segments de la vida social i un compromís de les institucions catalanes amb la llengua del país. En concret, cal ressaltar-ne els aspectes següents:

- El català, com a llengua pròpia de Catalunya, ho és també de l'ensenyament en tots els nivells i les modalitats educatives.
- Els centres d'ensenyament de qualsevol grau han de fer del català el vehicle d'expressió normal en llurs activitats docents i administratives, tant les internes com les externes.
- El professorat dels centres docents de Catalunya de qualsevol nivell de l'ensenyament no universitari ha de conèixer les dues llengües oficials i ha d'estar en condicions de poder fer-ne ús en la tasca docent.

Finalment, el Departament d'Ensenyament, en el període 2004-2010, va voler explicitar que la promoció i la consolidació del català com a llengua vehicular de l'ensenyament i de comunicació als centres educatius és un dels objectius específics que ha de permetre fer una escola catalana innovadora i de qualitat per a tothom: una educació per a la igualtat, la diversitat i la cohesió social. Per fer-ho possible es van emprendre unes accions per tal d'impulsar la llengua catalana a l'ensenyament. Aquestes accions, formen part del *Pla per a la Llengua i la Cohesió Social* que va aprovar el Departament d'Educació l'any 2004 i encara vigent avui. Tenen com a eixos fonamentals:

- . L'ús real i efectiu de la llengua catalana com a llengua vehicular i d'aprenentatge als centres d'ensenyament secundari.
- . El seguiment i el compliment de l'aplicació de la Llei 1/1998, de Política Lingüística.

Aquests eixos es desenvolupen en diverses línies d'intervencions següents:

1. Sensibilització sobre l'ús del català com a llengua vehicular de l'ensenyament a Catalunya i com a llengua comuna que ha de garantir la cohesió social.
2. Creació i difusió de materials didàctics que facilitin l'ensenyament-aprenentatge de la llengua catalana.
3. Potenciació de l'autonomia dels centres i de l'arrelament a l'entorn.
4. Consolidació de la figura del coordinador de llengua, d'interculturalitat i de cohesió social en cada centre.
5. Garantia de la competència lingüística dels docents.
6. Seguiment de l'ús del català per part de la inspecció educativa.
7. Suport i impuls a la recerca sobre ensenyament de llengües i sociolingüística del món educatiu.
8. Adequació del Projecte Lingüístic cada curs escolar a la normativa vigent d'inici de curs.

Així mateix des de l'any 2001, existeix un important document conegut com el *Marc Europeu Comú de Referència*, que estableix les bases per a l'aprenentatge, l'ensenyament i l'avaluació de les diverses llengües. Aquest marc referencial és el resultat de més de 10 anys d'investigació portat a cap per especialistes d'àmbit de la lingüística aplicada i de la pedagogia, procedents dels 41 membres del Consell d'Europa. Per això va ser adoptat pels diversos organismes de la Unió europea.

2 INTRODUCCIÓ

El Projecte Lingüístic del centre es considera un document inclòs en el Projecte Educatiu. Es podria definir com una declaració de principis referida al tractament general de la llengua a l' Institut (català, castellà i llengües estrangeres), tant pel que fa referència al seu ús normal com al seu ensenyament.

Les característiques d'aquest document són:

- La **legalitat** ha de ser sempre el seu marc de referència.
- Ha d'existir una **adequació** entre les competències comunicatives i lingüístiques del professorat del centre en relació amb la llengua vehicular i la realitat de l'entorn.
- Ha de ser **vinculant** per part de tots els components de la comunitat educativa.
- El PLC ha de ser **global** en la seva aplicació en el procés ensenyament i aprenentatge dels diferents cursos i cicles, així com en la gestió educativa i administrativa del centre.
- El document resultant ha d'estar **obert** a les adaptacions necessàries.

És responsabilitat de fer una primera proposta de Projecte Lingüístic del centre el o la coordinador/a LIC.

3 ANÀLISI DEL CONTEXT SOCIOLINGÜÍSTIC

L'Institut Bages Sud és un centre creat el 2009-2010, situat al poble de Castellbell i el Vilar (al nucli del Borràs), que escolaritza la majoria de la població juvenil de 12 a 16 anys dels municipis de Monistrol de Montserrat i de Castellbell i el Vilar.

- **Professorat:** La majoria dels professors/es la plantilla fixa del centre són catalanoparlants. Igualment, la majoria de professorat interí del centre, en els diversos cursos de la seva existència, han estat catalanoparlants, si bé provinents de diverses zones on es parlen varietats de la llengua, diferents de la central, que és la parlada a la zona.
- **Alumnes:** Una notable majoria dels alumnes del centre parlen en català, ja que són descendents de famílies dels pobles esmentats. Tanmateix un grup notable procedeixen de famílies castellanoparlants i altres són provinents d'altres països (àrabs, romanesos, etc.). La gran majoria de l'alumnat, però, ha estat escolaritzat a l'educació infantil i primària en llengua catalana.
- **Famílies:** Majoritàriament les famílies de la zona empren en la seva llar habitualment la llengua catalana. La proporció entre famílies catalanoparlants i no catalanoparlants oscil·la entorn del 60-40%.
- **Entorn:** La llengua emprada als organismes oficials de l'entorn (ajuntament, consell comarcal, cartells, associacions culturals i recreatives...) és la catalana. El castellà és present també en algunes manifestacions folklòriques, mitjans de comunicació d'abast estatal i altres situacions de caràcter privat o personal.

Cal destacar que el centre participa en el Pla Educatiu d'Entorn del Bages Sud, del qual deriva del Pla Lector, que té una especial incidència en diferents aspectes relacionats amb la programació de llengua, especialment de promoció de la lectura.

Finalment, cal destacar que a la zona hi ha alguns elements potents que demanen el desenvolupament de la competència plurilingüe en l'alumnat. A part d'algunes empreses amb notable vocació exportadora -com és ara Enric Rovira SL. (<http://www.enricrovira.com/>)-, a la nostra zona hi ha el Monestir de Montserrat, on acudeixen cada any més de 2.000.000 de persones d'arreu del món en pelegrinatge o com a visitants.

4 OBJECTIUS LINGÜÍSTICS GENERALS

4.1 Àmbit docent

- Conèixer i utilitzar correctament la llengua catalana, tant a nivell oral com escrit, emprant-la com a llengua vehicular i d'aprenentatge.
- Conèixer la llengua castellana a nivell oral i escrit de manera que pugui ser correctament emprada com a font d'informació i vehicle d'expressió.
- Comprendre amb un bon grau de fiabilitat missatges orals i escrits i expressar-se amb un mínim de coherència i intel·ligibilitat en situacions quotidianes emprant llengües estrangeres.
- Programar activitats d'ensenyament-aprenentatge en totes les activitats formatives del currículum per tal de contribuir a millorar l'expressió oral i escrita dels nostres alumnes.

4.2 Àmbit educatiu

- Fomentar la lectura de textos per esperonar l'esperit crític de l'alumne i el plaer per la lectura, així com millorar l'expressió oral i escrita en totes les llengües impartides en el centre.
- Procurar l'aprofitament màxim dels recursos lingüístics tant personals (professorat especialitzat) com materials: biblioteca, mitjans informàtics, materials didàctics educatius, ...

4.3 Àmbit administratiu

Per a totes les actuacions administratives internes i externes (arxius, informes, comunicats als pares....) s'utilitzarà la llengua catalana.

4.4 Àmbit relacional

Per formalitzar les informacions dins i fora de la comunitat educativa, s'emprarà la llengua catalana.

4.5 Àmbit de les activitats complementàries i extraescolars

La llengua habitual en les sortides i activitats pedagògiques i extraescolars en general..., serà la catalana, dins del territori de parla catalana. I en aquelles activitats de relació amb persones, grups o entitats d'altres indrets s'emprarà la llengua castellana, l'anglesa o la francesa.

5. EL TRACTAMENT DE LES LLENGÜES

La llengua és el vehicle de comunicació i l'instrument bàsic d'accés als sabers culturals. Les llengües estan lligades a les diferents cultures i, evidentment, a la literatura. La llengua és, clarament, el vehicle de socialització i s'aprèn en contextos reals d'ús a través de la interacció significativa amb altres parlants.

A Catalunya conviuen dues llengües oficials: la llengua catalana i la llengua castellana. Des de l'Institut Bages Sud, es vol promoure la cooficialitat i la convivència d'aquestes dues llengües, per tal de reflexionar sobre la situació i la realitat sociolingüística. Així doncs, cada una d'elles, juntament amb les llengües estrangeres que s'imparteixen al centre, té presència, existència i un estatus marcat a l'institut.

La llengua catalana és la llengua vehicular d'aquest centre de secundària. S'utilitza com a llengua de comunicació i d'aprenentatge amb la intenció d'aconseguir ser, no només la llengua vehicular de les relacions internes i externes del centre, sinó també de les diferents àrees curriculars. A part de ser una matèria curricular purament, la llengua catalana, com a llengua pròpia de Catalunya, ho és també de l'ensenyament. Com especifica la referència legal, el català serà el mitjà d'expressió, tant oral com escrit, de totes aquelles persones (professorat, alumnat i PAS) que conviuen en aquest centre d'ensenyament secundari. En resum, la llengua catalana és el vehicle d'expressió normal en el nostre centre tant en les activitats internes com en les d'expressió externa.

Com s'ha comentat en punts anteriors, l'alumnat de l'institut no utilitza, en força casos, el català com a llengua usual de comunicació. Tenint en compte aquesta realitat lingüística, cal que l'ús de la llengua catalana a l'institut sigui constant per part de tots els que conviuen en el centre.

La llengua castellana té, també, el seu propi estatus. És una de les matèries d'aprenentatge que proposa el currículum i impartint-la s'aconsegueix que l'alumnat matriculat al centre la pugui usar com a font d'informació i com a vehicle d'expressió. És adequat, important i necessari que l'alumne/a conegui i pugui expressar-se en qualsevol de les dues llengües que coexisteixen a Catalunya. És recomanable, però, que únicament el professorat de la matèria en qüestió sigui el que es dirigeix i utilitzi la llengua castellana com a via de comunicació amb els alumnes. Evidentment, també es promouen un seguit d'activitats per tal de donar cabuda a la llengua castellana en el nostre centre.

És important saber que el nou currículum implica una estructura per competències. Una de les competències claus i més importants és la d'utilitzar la llengua com a eix transversal, és a dir, desenvolupar-la de manera sistemàtica a través de totes les àrees curriculars (tant oralment com per escrit).

Finalment, **la llengua anglesa**, com a primera llengua de relació internacional, ha de ser impulsada i objecte d'ensenyament i aprenentatge per tal que l'alumnat de l'Institut Bages Sud pugui desenvolupar-se en el món global amb suficiència comunicativa. Així mateix, l'institut oferirà la possibilitat de l'aprenentatge de **la llengua francesa** i, eventualment,

d'altres llengües (alemany, italià...), sempre que la disponibilitat de recursos de professorat ho permeti.

En la societat actual és imprescindible tenir competència suficient en més d'una llengua, una competència plurilingüe que ens permeti comunicar-nos amb diferents graus de domini. Els estudis confirmen que la immersió en català és la millor opció organitzativa que garanteix que l'alumnat, en acabar l'escolarització obligatòria, domini les dues llengües oficials de Catalunya.

També s'ha de cuidar tot lligam emocional amb els parlants de la nova llengua, ja que no hem d'oblidar que la llengua s'aprèn des d'un sentiment de respecte envers la pròpia cultura i identitat.

5.1 Llengua catalana

La llengua catalana és la llengua que s'utilitza com a vehicular i d'aprenentatge. Totes les àrees –excepte la llengua castellana i les llengües estrangeres- s'imparteixen normalment en llengua catalana: les activitats orals i escrites, l'exposició del professor/a, el material didàctic, els llibres de text i les activitats d'avaluació.

L'alumnat que s'incorpori tardanament al sistema educatiu de Catalunya rebrà un suport d'ensenyament de la llengua catalana i en la seva avaluació es tindrà en consideració aquesta circumstància. El centre garantirà l'aprenentatge de la llengua catalana i vetllarà perquè aquests alumnes n'adquireixin, el més aviat possible el nivell llindar.

La llengua catalana és emprada en totes les actuacions administratives del centre.

5.2 Llengua castellana

A l'àrea de llengua castellana, s'utilitza la llengua castellana en totes les activitats tant orals com escrites: les exposicions del professor, el material didàctic que utilitza, els llibres de text, les proves, etc.

Per tal de donar caràcter comunicatiu al coneixement i ús d'aquesta llengua, el centre promourà activitats com és ara la participació en concursos de redacció externs, els jocs florals, la interacció amb alumnat d'altres llocs on el castellà sigui la primera llengua, etc. Així mateix, estimularà la lectura de llibres en castellà i la visió d'obres de teatre en aquesta mateixa llengua.

5.3 Llengües estrangeres

El nou model curricular prescriu començar a Primària l'aprenentatge d'una primera llengua estrangera al cicle inicial de l'educació. L'Institut Bages Sud ofereix com a primera llengua estrangera l'anglès, ja que permet establir una continuïtat amb l'oferta de Primària de les escoles de Castellbell i de Monistrol i perquè és també la llengua amb més influència internacional.

Com a segona llengua es dona el francès, perquè, a més de ser la llengua base d'una gran cultura, és també la llengua d'un país veí amb força dins europeu i mundial.

D'acord amb la LOE es pretén una sensibilització i domini cada vegada més gran de llengües i cultures estrangeres per tal d'afavorir la capacitat

professional dels nostres alumnes, millorar la comprensió oral i escrita i el respecte envers altres maneres de pensar i actuar.

Un dels objectius principals de l'institut és potenciar al màxim l'ús instrumental de les llengües estrangeres (especialment de l'anglès) en el major nombre possible d'activitats del currículum, per tal que els alumnes siguin capaços d'expressar-se i comunicar-se en situacions diverses i facilitar així la participació del centre en programes europeus d'intercanvi, els quals alhora ajudaran a un millor domini de les llengües estrangeres.

La legislació educativa (LEC, LOMCE) pretén una sensibilització i domini cada vegada més gran de llengües i cultures estrangeres per tal d'afavorir la comprensió i el respecte envers altres maneres de pensar i d'actuar. L'objectiu principal és potenciar al màxim l'ús instrumental de la llengua estrangera per tal que els alumnes siguin capaços d'expressar-se i comunicar-se en situacions diverses. L'aprenentatge s'orienta cap a diferents competències (aspectes curriculars o estratègies comunes):

- *Competència discursiva*: motivar l'alumne perquè sigui capaç de desenvolupar adequadament les estratègies comunicatives, i aconseguir que l'alumne mostri interès per expressar-se en la llengua estrangera.
- *Competència lectora*: mitjançant la lectura de textos adaptats en la seva dificultat al nivell de coneixement de la llengua estrangera dels alumnes, per tal que a partir d'aquestes lectures es realitzin activitats de comprensió, de vocabulari i de discussió.
- *Competència gramatical*: per tal de poder aplicar les regles de funcionament de la llengua.
- *Comprensió auditiva*: que l'alumne sigui capaç de comprendre material enregistrat en suport àudio i audiovisual, produït per parlants nadius de la llengua; pel·lícules de cinema en versió original; o qualsevol altre material que sigui expressat en la llengua estudiada.
- *Expressió oral*: que els alumnes siguin capaços de produir missatges en qualsevol situació comunicativa per poder mantenir converses amb parlants de la llengua estrangera estudiada.
- *Competència sociocultural*: fer que els alumnes valorin i apreciïn els diferents aspectes i usos de les llengües estrangeres i promoure una actitud de respecte envers la participació i les aportacions dels companys.

Per assolir aquests objectius de millora comunicativa de l'alumnat en llengua anglesa i altres llengües estrangeres, l'institut aprofitarà totes les oportunitats que ofereixi l'administració: auxiliars de conversa, participació en programes europeus, intercanvis, etc.

5.4 Organització i gestió dels usos lingüístics

Llengua

El català, tal com recull la normativa vigent, serà el vehicle d'expressió normal en totes les activitats docents i administratives, tant les internes com les de projecció externa. Així, serà la llengua de comunicació habitual amb l'alumnat i amb les famílies, la llengua amb què es redacten els documents i la llengua de relació habitual amb tota la comunitat educativa i

els serveis de suport del centre. Per tant, es farà ús del català als rètols, cartells, murals i a l'ambientació general del centre.

Documents

Tota la documentació generada pel centre, tant la interna com la de relacions exteriors es farà en català, ja que com apuntàvem a l'apartat anterior el català és el vehicle d'expressió normal en totes les activitats administratives.

Els documents de centre, amb els continguts i referents de la llengua catalana, han d'impregnar la vida del centre, s'han de revisar i actualitzar periòdicament i els ha de conèixer tot el professorat encara que sigui en una versió reduïda.

Ús no sexista del llenguatge

El centre s'esforçarà a aconseguir una utilització del llenguatge que no representi un ús sexista ni androcèntric. Cal treballar amb l'alumnat per superar tota mena d'estereotips i perquè puguin tenir actituds crítiques davant de continguts de risc que denigren les persones per motius de sexe o que l'associen a imatges tòpiques que es converteixen en vehicle de segregació o desigualtat.

Comunicació externa

Tota la documentació que sorgeixi del centre, sigui quina sigui la seva causa i el seu destí, serà en llengua catalana, i aquesta es veurà acompanyada per traduccions puntuals quan s'adrexi a l'administració espanyola i sens perjudici del dret dels ciutadans i ciutadanes a rebre-les en castellà, si ho demanen. En aquest darrer cas, es farà en format bilingüe català/castellà.

Llengua de relació amb famílies

La llengua vehicular del centre serà el català, llevat dels casos en què la comunicació amb les famílies no sigui possible en aquesta llengua, com és el cas de famílies nouvingudes. El desconeixement del català per part d'algunes famílies no ha de suposar que quedin excloses de les activitats del centre, però tampoc ha de comportar una renúncia a l'ús del català: és una oportunitat per a la integració de les famílies de l'alumnat i per a la normalització i l'extensió del seu ús.

Llengua i entorn

Normalment, el centre realitza les presentacions, la introducció o explicació d'activitats, conferències o xerrades en català. La tendència d'ús lingüístic del nostre entorn, però, afavoreix clarament el castellà. Per tant, caldrà ser especialment curiosos de no canviar sistemàticament a la llengua de comunicació de l'interlocutor castellanoparlant, si no és que sigui del tot necessari, i practicar el bilingüisme passiu.

El centre treballa en xarxa amb altres centres, altres administracions públiques o entitats de l'entorn (ajuntaments, centres de salut, etc.), amb els quals es vetlla per treballar els usos lingüístics favorables a la llengua catalana.

Alumnat nouvingut

La competència en llengua catalana resulta fonamental per tal d'accedir als aprenentatges i per la integració social i cultural. Per tant, l'Institut Bages

Sud garanteix l'aprenentatge intensiu de la llengua del centre, utilitzant com a recurs l'aula d'acollida i es fa amb un enfocament comunicatiu i amb la metodologia adequada, avaluant regularment els resultats i fent un seguiment acurat.

Independentment d'aquest recurs i d'altres reforços necessaris perquè l'alumnat nouvingut aprengui aquesta llengua, l'aprenentatge de la competència comunicativa és responsabilitat de totes les àrees del currículum. Per tant, dins de l'aula ordinària el professorat tindrà en compte estratègies d'atenció a la diversitat que facilitin aquest objectiu: grups cooperatius, parelles lingüístiques, companys guia, materials adaptats, etc.

A més d'aprendre les llengües oficials de Catalunya, l'alumnat nouvingut ha de comptar amb la possibilitat de poder mantenir i ampliar el coneixement oral i escrit de les seves llengües d'origen.

6 HORARIS

Els horaris dedicats a cada llengua són els que estableix la normativa vigent.

En el cas de la llengua francesa, s'hi dedicarà un semestre durant els cursos de segon i tercer, per tal de poder-ne fer una iniciació més consistent.

7 AVALUACIÓ I MILLORA DEL PLC

Aquest Projecte Lingüístic de Centre queda sotmès a la legalitat vigent i serà susceptible de modificació a través de la revisió periòdica del Projecte Educatiu de Centre, a proposta del coordinador/a lingüístic, del coordinador/a pedagògic i posterior aprovació pel Consell Escolar.